

**Brief aan de leden
T.a.v. het college**

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

Betreft
Opschorting GO/OR

ons kenmerk
ECCVA/U201000813
Lbr: 10/041
CvA/LOGA 10/06

datum
12 april 2010

Samenvatting

Het College voor Arbeidszaken (CvA) en de vakbonden zijn op 8 maart jl. niet tot een akkoord gekomen over de CAO gemeenten. De vakbonden blijven vasthouden aan hun eis om de lonen structureel te verhogen. Het CvA ziet hiervoor, gelet op de onzekere financiële vooruitzichten van gemeenten, geen mogelijkheden.

De vakbonden hebben naar aanleiding van het uitblijven van een nieuwe CAO besloten het lokale Georganiseerd Overleg (GO) voor een periode van 3 maanden op te schorten. Gemeenten zijn hierover geïnformeerd door de vakbonden bij brief van 15 maart jl. In veel gemeenten is ook het overleg met de OR opgeschort. In deze ledenbrief informeren wij u over de gevolgen van het opschorten van het lokale overleg.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

Informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

Uw kenmerk

bijlage(n)

Betreft
Opschorting GO/OR

ons kenmerk
ECCVA/U201000813
Lbr: 10/041
CvA/LOGA 10/06

Datum
12 april 2010

Geacht college en gemeenteraad,

Het College voor Arbeidszaken (CvA) en de vakbonden zijn op 8 maart jl. niet tot een akkoord gekomen over de CAO gemeenten. De vakbonden blijven vasthouden aan hun eis om de lonen structureel te verhogen. Het CvA ziet hiervoor, gelet op de onzekere financiële vooruitzichten van gemeenten, geen mogelijkheden.

De vakbonden hebben naar aanleiding van het uitblijven van een nieuwe CAO besloten het lokale Georganiseerd Overleg (GO) voor een periode van 3 maanden op te schorten. Gemeenten zijn hierover geïnformeerd door de vakbonden bij brief van 15 maart jl. In veel gemeenten is ook het overleg met de OR opgeschort. In deze ledenbrief informeren wij u over de gevolgen van het opschorten van het lokale overleg.

1. Regeling georganiseerd overleg voor CAR UWO gemeenten.

In hoofdstuk 12 van de CAR UWO staan de regels die betrekking hebben op het overleg met het GO. Dit hoofdstuk bevat voor gemeenten die zijn aangesloten bij de UWO, of de UWO volgen, een uitgewerkte regeling voor het overleg met het GO, inclusief een geschillenregeling. Deze gemeenten zijn aangesloten bij de Lokale Advies- en Arbitragecommissie (LAAC).

Hoofdstuk 12 moet door middel van een lokale regeling uitgewerkt worden op het onderdeel overeenstemming, artikel 12:2:1. In artikel 12:2:1 zoals LOGA partijen dat overeengekomen zijn staat:

'Besluiten omtrent de onderwerpen, bedoeld in artikel 12:2, eerste lid, worden door het college en de raad niet genomen, noch voorstellen daaromtrent gedaan, dan nadat de commissie haar gevoelen over de conceptbesluiten, respectievelijk voorstellen heeft kenbaar gemaakt.'

Lokaal moet dit artikel vervangen worden door een formulering over het overeenstemmingsvereiste. Zodra deze formulering lokaal vastgesteld is wordt artikel 12:2:1 vervangen door de overeengekomen formulering. Het LOGA heeft gemeenten hierover geïnformeerd bij brieven van 7 juni 1994 (Lbr. 94/152) en 21 oktober 1994 (Lbr.94/264).

De invoering van de Wet op de Ondernemingsraden veroorzaakte onduidelijkheid in de taakverdeling tussen het Georganiseerd Overleg en de Ondernemingsraad. Bij ledenbrief van 8 juli 1999 (Lbr.99/114 CvA/Loga99/11) hebben LOGA partijen gemeenten een handreiking geboden voor de taakafbakening tussen het GO en de OR. Deze taakafbakening moet lokaal neergelegd worden in een convenant tussen GO en OR.

Het CvA heeft van een aantal gemeenten inzage gekregen in de lokale verordeningen over het GO. De praktijk laat verschillende varianten zien; in deze ledenbrief wordt ingegaan op de verschillende situaties.

2. Besluitvorming in periodes waarin het GO is opgeschort

Naar aanleiding van het CAO conflict hebben de vakbonden het lokale GO voor een periode van drie maanden opgeschort. Het CvA krijgt veel vragen van gemeenten over de mogelijkheden om desondanks belangrijke besluitvorming toch door te zetten. Het handvat voor beantwoording van deze vraag ligt in hetgeen lokaal is vastgelegd en vastgesteld. In het vervolg van deze paragraaf wordt uitgegaan van de meest voorkomende situatie. De gemeente is aangesloten bij de UWO, of volgt de UWO, heeft hoofdstuk 12 van de CAR UWO, inclusief toelichting, lokaal vastgesteld en het is duidelijk (vastgelegd) over welke onderwerpen lokaal overeenstemming met het GO bereikt moet worden. De tekst en toelichting van hoofdstuk 12, voor zover opgenomen in de lokale GO-verordening, bieden twee invalshoeken voor benadering van deze problematiek.

2.1 Verzoek om advies aan de LAAC

Het overleg met het GO is geregeld in artikel 12:1 e.v. CAR UWO. Als het college een besluit wil nemen waarover overeenstemming bereikt moet worden in het GO dan wordt een vergadering belegd, artikel 12:2:4. De oproep voor de vergadering vindt in de regel 14 dagen tevoren plaats. Komen de vakbonden niet dan kan er geen vergadering plaatsvinden, artikel 12:2:5 lid 2. In die situatie roept de voorzitter binnen 14 dagen een nieuwe vergadering bijeen, artikel 12:2:5 lid 3. Verschijnen de vakbonden ook bij deze vergadering niet en staan er voorgenomen besluiten op de agenda waarover overeenstemming met het GO bereikt moet worden dan kan gebruik gemaakt worden van de geschillenregeling van artikel 12:3:1 e.v.

Artikel 12:3:4 schrijft voor dat als de deelnemers aan het overleg tot het oordeel komen dat het overleg niet zal leiden tot overeenstemming, dit binnen zes dagen schriftelijk aan de overige deelnemers kenbaar wordt gemaakt. De voorzitter schrijft vervolgens binnen 10 dagen – na de kennisgeving – weer een vergadering uit, artikel 12:3:5. Als ook in die vergadering geen overeenstemming bereikt kan worden, vanwege absentie van de vakbonden, dan kan de gemeente advies vragen aan de Lokale Advies- en Arbitrage Commissie (LAAC), artikel 12:3:6 lid 1.

De geschillenregeling biedt ook de mogelijkheid van arbitrage; nu de aanleiding voor het geschil ligt in de absentie van de vakbonden zal dat geen reële optie zijn. Om een geschil voor arbitrage voor te leggen aan de LAAC is namelijk overeenstemming van beide partijen vereist.

2.2 Noodprocedure artikel 12:2:5

In de toelichting op artikel 12:2:5 CAR UWO wordt een handreiking gegeven voor de situatie dat wegens absentie van de bonden geen besluiten genomen kunnen worden in de commissie voor GO. De toelichting vermeldt het volgende: *'Soms wordt door een van beide partijen bewust aangestuurd op onvoltalligheid teneinde gevoelens van onvrede tot uitdrukking te brengen. Een voorbeeld hiervan was dat tijdens de acties in 1993 de centrales het overleg in alle GO's opschortten. Dit betekent uiteraard niet dat in zo'n geval in het geheel geen besluiten meer genomen kunnen worden. Wanneer ook bij een tweede vergadering niet ten minste de helft van de werknemersvertegenwoordiging aanwezig is, kunnen de geagendeerde onderwerpen behandeld en van standpunt voorzien worden. Indien behandeling geweigerd wordt, kan niettemin besluitvorming plaatsvinden. Uiteraard gebeurt dat alleen in gevallen waarin uitstel niet mogelijk is en de andere partij nadrukkelijk op de gevolgen van hun handelwijze gewezen is.'* Alleen in het geval een gemeente de tekst en de toelichting van hoofdstuk 12 lokaal heeft vastgesteld maakt de noodprocedure onderdeel uit van de lokale regelgeving over het GO.

3. Gevolgen doorzetten uitvoering besluitvorming

Het is niet goed mogelijk om een precieze inschatting te maken van de gevolgen van het doorzetten van de besluitvorming zonder dat daarover overeenstemming verkregen is in het GO. Het vereiste van overeenstemming en de 'noodprocedure' staan in verordeningen vaak naast elkaar. Onder welke omstandigheden de noodprocedure dan toegepast mag worden is niet in algemene zin te beantwoorden. Aangenomen mag worden dat het overeenstemmingsvereiste, wanneer dat opgenomen is in de lokale verordening, zwaar weegt. In alle gevallen adviseert het CVA gemeenten om alleen in spoedeisende zaken en bij zwaarwegende belangen één van de bovengenoemde alternatieven te overwegen.

Het CvA wordt regelmatig de vraag gesteld wat het risico is van het doorzetten van de besluitvorming zonder dat overeenstemming bereikt is in het GO. Denkbaar is dat in individuele gevallen (bijvoorbeeld bij ontslag) de rechter zal oordelen dat het besluit van de gemeente vernietigd moet worden wegens gebrek aan voldoende grondslag, te weten de vereiste toestemming in het GO.

Omdat de kansen en de risico's afhankelijk zijn van de inhoud van de lokale verordening, het onderwerp en de aard van voorgenomen besluit wordt u geadviseerd om contact op te nemen met het CvA, wanneer uw gemeente overweegt om gebruik te maken van de geschillenregeling of de noodprocedure. Het is dan mogelijk om het advies af te stemmen op de individuele situatie in uw gemeente.

4. Andere GO verordeningen

Zoals eerder in deze brief aangegeven is het overleg met het GO niet in elke gemeente op dezelfde wijze geregeld en vastgelegd. In deze paragraaf wordt een drietal veel voorkomende varianten besproken.

4.1 CAR gemeenten

Voor CAR gemeenten zijn alleen de artikelen 12:1 en 12:2 van toepassing. In overleg met het GO zijn lokaal nadere regels gesteld over de samenstelling, de taak en de bevoegdheden van het GO. In de lokale verordening is een formulering opgenomen over het overeenstemmingsvereiste en zal een regeling getroffen zijn voor geschillen. CAR gemeenten kunnen aangesloten zijn bij de LAAC. Ten aanzien van de vraag of over een voorgenomen besluit overeenstemming bereikt moet worden in het GO is de formulering in de lokale regeling bepalend. Wanneer door absentie van de vakbonden geen besluiten genomen kunnen worden zal aan de hand van de regels in de lokale verordening bepaald moeten worden of de geschillenregeling mogelijkheden biedt. De procedure zoals beschreven in de lokale regeling is bepalend. De noodprocedure is enkel een alternatief wanneer deze in de lokale regeling van de CAR gemeente is opgenomen.

4.2 Verouderde GO-verordening

Een aantal gemeenten heeft wel hoofdstuk 12 integraal vastgesteld maar niet lokaal het overeenstemmingsvereiste ingevuld en geen of geen duidelijke taakverdeling gemaakt tussen het GO en de ondernemingsraad. Voor deze gemeenten geldt het volgende advies. Het CvA geeft (alle) gemeenten nadrukkelijk in overweging om alleen in gevallen waarin besluitvorming geen uitstel kan dulden de gang naar de LAAC of de toepassing van de noodprocedure te overwegen. In situaties die nu spoedeisend zijn zal veelal in een eerder stadium al gesproken zijn in het GO, of vastgesteld zijn dat daarover overeenstemming bereikt moet worden in het GO. Het ontbreken van een geactualiseerde GO verordening brengt daarin voor dit moment geen verandering. Het CvA adviseert gemeenten om in deze omstandigheden geen discussie te starten over de vraag of overeenstemming formeel noodzakelijk is, maar door te gaan op de ingezette lijn en overeenkomstig de lokale verordening de weg van de geschillenregeling te volgen, of eventueel de noodprocedure.

4.3 GO-verordening ontbreekt

Uit de inventarisatie van het CvA blijkt dat een aantal gemeenten geen GO-verordening heeft. Ook bij gemeenten die aangesloten zijn bij de UWO valt in enkele gevallen niet meer te achterhalen of hoofdstuk 12 en de toelichting daarop in het verleden formeel zijn vastgesteld. Om rechtskracht in een gemeente te bewerkstelligen moeten CAR UWO regelingen lokaal worden vastgesteld. In veel van deze situaties zal het gaan om gemeenten waarin het GO een 'slapend' bestaan leidt. Bij het CvA zijn nog geen gevallen bekend van gemeenten die in deze omstandigheden in de problemen zijn geraakt. Zo dit zich voordoet in uw gemeente wordt u gevraagd zich te melden bij het College voor Arbeidszaken voor een advies op maat.

5. De ondernemingsraad (OR)

De OR heeft het overleg in veel gemeenten opgeschort, in navolging van het GO. Het CvA wordt regelmatig gevraagd of besluitvorming doorgezet kan worden ondanks het ontbreken van het advies of de instemming van de OR. Om de relatie met de ondernemingsraad niet nodeloos onder druk te zetten adviseert het CvA om alleen in gevallen die geen uitstel dulden te overwegen om besluitvorming door te zetten en een gerechtelijke procedure te riskeren.

De - urgente - problemen doen zich vooral voor bij besluiten waarover de OR om advies gevraagd moet worden; bijvoorbeeld bij een besluit tot reorganisatie.

Als de OR niet lager bij elkaar komt en/of niet verschijnt bij overleg met de gemeente kan de gemeente de OR vragen een advies uit te brengen. Dat zal dan schriftelijk (moeten) gebeuren. Daarbij zal een redelijke termijn voor het geven van het advies moeten worden gegeven. De WOR schrijft voor dat er na de adviesaanvraag ten minste 1x een overlegvergadering tussen OR en bestuurder moet zijn, waarin het voorgenomen besluit en de adviesaanvraag worden besproken. Aan dat vereiste zal niet voldaan kunnen worden als de OR niet verschijnt. In de WOR is niet aangegeven wat daarvan het gevolg is voor het voorgenomen besluit van de gemeente.

Mogelijk staat dat wel in het OR-reglement dat per gemeente zal verschillen. Ook is daarin mogelijk een regeling opgenomen voor het geval dat de RO niet voltallig is of niet verschijnt. In een situatie waarin de OR niet verschijnt of niet voltallig is, zal dus eerst te rade moeten worden gegaan bij het OR-reglement.

Als het gevolg van de niet voltalligheid is dat er geen advies kan worden gegeven en er geen OR-reglement is, kan de gemeente na het verstrijken van de termijn voor advisering het besluit nemen, mits de procedure die zojuist is beschreven is doorlopen. Concreet betekent dit dat de gemeente de OR een adviesaanvraag heeft gestuurd, een redelijke termijn voor advisering heeft verleend, een overlegvergadering heeft gepland, de OR daarvoor correct heeft uitgenodigd en de termijn voor het geven van advies is verstreken.

Wij adviseren in de uitnodiging voor het overleg tussen OR en bestuurder expliciet op te nemen dat het voorgenomen besluit na het verstrijken van de termijn van advisering zal worden genomen, ook als de OR niet bij het overleg verschijnt en/of geen advies uitbrengt.

De WOR geeft geen regeling voor de situatie waarin door de gemeente een besluit wordt genomen zonder dat de OR advies heeft uitgebracht. Het CvA adviseert dan analoog aan artikel 26 WOR toch een maand wachttijd in acht te nemen. Binnen die maand kan de OR dan een geschil bij de Ondernemingskamer aanhangig maken.

Besluiten waarvoor instemming van de OR vereist is, zijn in veel gevallen niet zo spoedeisend dat de besluitvorming niet enige tijd aangehouden kan worden. Ligt dit in uw gemeente anders dan biedt artikel 27 van de WOR de mogelijkheid de Kantonrechter om vervangende toestemming te vragen. Voordat een procedure bij de Kantonrechter aangespannen kan worden moet de gemeente zich wenden tot de Bedrijfscommissie met een verzoek voor bemiddeling en advies. Wordt uw gemeente geconfronteerd met een dergelijke situatie dan adviseren wij u contact op te nemen met het CvA voor een advies op maat.

6. Vragen en advies

Hebt u naar aanleiding van deze ledenbrief vragen of wilt u aanvullend advies over de situatie in uw eigen gemeente, neemt u dan contact op met het College voor Arbeidszaken. Het CvA is op werkdagen bereikbaar via telefoonnummer 070 - 3738020. U kunt uw vraag of verzoek om individueel advies ook per email kenbaar maken: cva@vng.nl.

Hoogachtend,
College voor Arbeidszaken van de VNG

J. Schirmbeck,
secretaris

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.